

Отже, ефективне керування професійними ризиками у військовій сфері є запорукою не лише збереження життя і здоров'я військовослужбовців, а й стабільності та боєздатності держави. Комплексний підхід, який поєднує технічні, організаційні, психологічні та соціальні заходи, дає змогу мінімізувати небезпеки та забезпечити високий рівень безпеки кожного військового. Захист людини у формі є стратегічним пріоритетом будь-якої сучасної армії, адже кожен підготовлений, захищений і впевнений у своїй безпеці воїн - це сила держави.

Використані джерела

1. Охорона праці та безпека військової діяльності: навчальний посібник / О.П. Северин, В. М. Богомаз, М. В. Боренко, В. Г. Лоза, І.Є. Крамар, О.І. Шаптала; Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Дніпро, 2018. 208 с.
2. Національна гвардія України. URL: <https://ngu.gov.ua/>.
3. Закон України «Про Національну гвардію України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>.

УДК 614.8

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КІНОЛОГІВ ДСНС: РИЗИКИ ТА ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ

Ващенко В.О., Шароватова О.П., sharovatova.elen@ukr.net
Національний університет цивільного захисту України

Професійна діяльність кінологів ДСНС України є складовою системи цивільного захисту, спрямованою на порятунок людей, пошук зниклих безвісти, виявлення вибухонебезпечних предметів, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій [1]. Серед кінологів у системі ДСНС України:

- пошуково-рятувальні кінологи - пошук живих людей або тіл загиблих під завалами, у зонах техногенних та природних катастроф (землетруси, вибухи, обвали, повені), працюють у складі пошуково-рятувальних загонів, спеціальних аварійно-рятувальних частин, воєнізованих підрозділів;
- кінологи вибухотехнічного напрямку - проводять пошук вибухових речовин, боєприпасів, мін, саморобних вибухових пристроїв, працюють разом із саперами під час розмінування територій, особливо у прифронтових

областях, собаки проходять спеціальний курс з розпізнавання запахів вибухівки;

- патрульно-пошукові кінологи - виконують пошук зниклих осіб у природних умовах (ліси, гори, водойми), працюють у тісній взаємодії з поліцією, прикордонниками, громадськими організаціями, можуть залучатися до евакуації населення або пошуку людей під час стихійних лих;
- кінологи спеціального профілю - медико-рятувального та психологічного напрямів - терапевтичні (реабілітаційні) кінологи працюють із собаками, що допомагають у психологічній реабілітації рятувальників або постраждалих, під час психологічної допомоги дітям і військовим, які пережили стрес;
- навчальні та тренувальні кінологи - працюють у центрах підготовки кінологів і службових собак, відповідають за підготовку, атестацію, тренування та утримання службових собак, а також підвищення кваліфікації кінологів усієї служби [1, 2].

Високий рівень фізичних, психологічних і біологічних навантажень кінологів обумовлює наявність у них значних професійних ризиків: травмування під час рятувальних операцій, завалів, пересування складним рельєфом; ризик укусів, подряпин чи травм від службових собак; вплив несприятливих метеорологічних умов, шуму, пилу, диму; контакт із зараженими об'єктами, трупами, ґрунтом чи водою; ризик зоонозних інфекцій (сказ, лептоспіроз, токсоплазмоз тощо); висока емоційна напруга під час пошуково-рятувальних операцій; ризик посттравматичного стресового розладу; синдром професійного вигорання; висока відповідальність за безпеку тварини під час операцій підвищує психологічне навантаження; стрес у собаки безпосередньо впливає на емоційний стан кінолога; нестача сучасного спорядження та засобів індивідуального захисту; недостатня кількість психологічної підтримки та відпочинку.

Отже, діяльність кінолога в ДСНС пов'язана з високими фізичними, психологічними, біологічними та техногенними ризиками. Невідповідне управління ризиками може призвести до травмування персоналу, втрати здоров'я, зниження ефективності рятувальних операцій та загрози життю потерпілих. Системний підхід до управління ризиками підвищує готовність підрозділу до надзвичайних ситуацій та зменшує ймовірність професійних інцидентів.

Оскільки професійна безпека кінолога - це запорука безпеки всієї рятувальної операції, необхідно удосконалювати систему

підготовки, психологічної підтримки, матеріально-технічного забезпечення та моніторингу стану здоров'я працівників і їхніх службових собак, зокрема здійснювати регулярний відповідний контроль, аналізувати інциденти та нещасні випадки, розробляти коригувальні заходи, впроваджувати електронні журнали обліку ризиків та заходів безпеки тощо [1, 2].

Використані джерела

1. Міжрегіональний центр швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://mcshr.dsns.gov.ua/pro-nas/struktura>

2. Особливості організації кінологічної діяльності правоохоронних органів в Україні : тези доп. учасників наук.- практ. конф. (м. Харків, 17 листопада 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2021. 224 с.